

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 29. júla 2024*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Kartely – Narušenie hospodárskej súťaže – Zákaz kartelov – Článok 101 ZFEÚ – Dohody medzi podnikmi – Obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa – Výmena informácií medzi úverovými inštitúciami – Informácie o obchodných podmienkach a hodnotách produkcie – Strategické informácie“

Vo veci C-298/22,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunal da Concorrência, Regulação e Supervisão (Súd pre hospodársku súťaž, reguláciu a dohľad, Portugalsko) z 3. mája 2022 a doručený Súdnemu dvoru 4. mája 2022, ktorý súvisí s konaním:

Banco BPN/BIC Português SA,

Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA, pobočka v Portugalsku,

Banco Português de Investimento SA (BPI),

Banco Espírito Santo SA, v likvidácii,

Banco Santander Totta SA,

Barclays Bank plc,

Caixa Económica Montepio Geral – Caixa Económica Bancária SA,

Caixa Geral de Depósitos SA,

Unión de Créditos Inmobiliários, SA, Establecimiento Financiero de Crédito, Sucursal em Portugal,

Caixa Central de Crédito Agrícola Mútuo CRL,

Banco Comercial Português SA,

proti

* Jazyk konania: portugálčina.

Autoridade da Concorrência,

za účasti:

Ministério Público,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory E. Regan (spravodajca), sudcovia Z. Csehi a I. Jarukaitis,

generálny advokát: A. Rantos,

tajomník: L. Carrasco Marco, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 22. júna 2023,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Banco BPN/BIC Português SA, v zastúpení: C. Amorim, M. Gorjão-Henriques, F. Marques de Azevedo a A. Saavedra, advogados,
- Banco Português de Investimento SA (BPI), v zastúpení: M. de Abreu Castelo Branco, A. Lucena e Vale a C. Pinto Correia, advogados,
- Banco Santander Totta SA, v zastúpení: T. L. Faria, M. Lopes Martins, G. Neves Lima a N. Salazar Casanova, advogados,
- Barclays Bank plc, v zastúpení: S. Estima Martins a L. Seifert Guincho, advogados,
- Caixa Económica Montepio Geral – Caixa Económica Bancária SA, v zastúpení: D. N. Brito, P. Gouveia e Melo a J. Vieira Peres, advogados,
- Caixa Geral de Depósitos SA, v zastúpení: G. Banha Coelho, C. Homem Ferreira Morais, L. D. Silva Morais a L. Tomé Feteira, advogados,
- Unión de Créditos Inmobiliários SA, Establecimiento Financiero de Crédito, Sucursal em Portugal, v zastúpení: T. L. Faria, M. Lopes Martins a G. Neves Lima, advogados,
- Caixa Central de Crédito Agrícola Mútuo CRL, v zastúpení: C. Coutinho da Costa a N. Mimoso Ruiz, advogados,
- Banco Comercial Português SA, v zastúpení: R. Bordalo Junqueiro, N. Carrolo dos Santos a B. de Melo Alves, advogados,
- Autoridade da Concorrência, v zastúpení: A. Cruz Nogueira a S. Parodi, advogadas,
- Ministério Público, v zastúpení: P. Vieira, procurador,
- portugalská vláda, v zastúpení: P. Barros da Costa, C. Chambel Alves a S. Ramos Moura, splnomocnené zástupkyne,

- grécka vláda, v zastúpení: K. Boskovits, splnomocnený zástupca,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci G. Caselli, avvocato dello Stato,
- maďarská vláda, v zastúpení: M. Z. Fehér a R. Kissné Berta, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: S. Baches Opi, P. Caro de Sousa a M. Domecq, splnomocnení zástupcovia,
- Dozorný úrad EZVO, v zastúpení: M.-M. Joséphidès, M. Sánchez Rydelski a C. Simpson, splnomocnené zástupkyne,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 5. októbra 2023,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 101 ods. 1 a 3 ZFEÚ.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi viacerými úverovými inštitúciami a Autoridade da Concorrência (Úrad pre hospodársku súťaž, Portugalsko) (ďalej len „AdC“) vo veci rozhodnutia tohto úradu uložiť týmto inštitúciám pokutu za porušenie vnútroštátnych ustanovení práva hospodárskej súťaže a článku 101 ZFEÚ, spočívajúce v ich účasti na zosúladenom postupe, ktorého cieľom je obmedziť hospodársku súťaž na trhu s hypotekárnymi úvermi, trhu so spotrebiteľskými úvermi a trhu s podnikateľskými úvermi, ktorý má povahu výmeny informácií o súčasných a budúcich podmienkach uplatniteľných na transakcie, najmä o rozpätiach sadziieb a o rizikových premenných, ako aj o individualizovaných číselných údajoch o produkcii účastníkov tejto výmeny.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 3 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch [101] a [102 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205) s názvom „Vzťah medzi článkami [101] a [102 ZFEÚ] a vnútroštátnym súťažným právom“ v odseku 1 stanovuje:

„Ak orgány hospodárskej súťaže členských štátov alebo vnútroštátne súdy uplatňujú vnútroštátne súťažné právo na dohody, rozhodnutia združení podnikov alebo zosúladené postupy v zmysle článku [101] ods. 1 [ZFEÚ], ktoré môžu ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi v zmysle uvedeného ustanovenia, uplatnia aj článok [101 ZFEÚ] na také dohody, rozhodnutia alebo zosúladené postupy...“

Portugalské právo

- 4 Stanovisko Banco de Portugal č. 8/2009 bolo uverejnené 12. októbra 2009 (*Diário da República*, 2. séria, č. 197, časť E).
- 5 Článok 3 ods. 1 tohto stanoviska s názvom „Zoznam cien“ stanovuje:
„Úverové inštitúcie musia viesť úplný cenník, v ktorom sú uvedené všeobecné podmienky, ktoré majú majetkové dôsledky, týkajúce sa výkonu transakcií a finančných produktov a služieb ponúkaných verejnosti.“
- 6 Článok 4 uvedeného stanoviska, nazvaný „Povinnosť poskytnúť informácie týkajúce sa zverejnenia cenníka“, v odsekoch 1 a 2 spresňuje:
„1. Úverové inštitúcie, na ktoré sa vzťahuje tento akt, musia uchovávať svoj cenník pripravený podľa predchádzajúceho článku vo všetkých pobočkách a na všetkých miestach, kde slúžia verejnosti, a to na viditeľnom a priamo prístupnom mieste v zariadení, ktoré umožňuje jednoduché a priame nahliadanie najmä prostredníctvom elektronických prostriedkov.
2. Všetky úverové inštitúcie, ktoré majú internetovú stránku, musia na svojej stránke sprístupniť úplný a aktualizovaný cenník na dobre viditeľnom mieste s priamym a ľahko identifikovateľným prístupom bez potreby predchádzajúcej registrácie záujemcov.“
- 7 Článok 7 stanoviska č. 8/2009 s názvom „Brožúra o úrokových sadzbách“ v odseku 1 uvádza:
„Informácie obsiahnuté v Brožúre o úrokových sadzbách budú aktualizované v závislosti od trhových podmienok a umožnia verejnosti oboznámiť sa najmä so štandardnými sadzbami uplatňovanými úverovými inštitúciami pri transakciách, ktoré obvykle vykonávajú, za podmienok, ktoré stanovujú pokyny Banco de Portugal.“

Spory vo veciach samých a prejudiciálne otázky

- 8 Dňa 9. septembra 2019 AdC prijal rozhodnutie, ktorým uložil určitým úverovým inštitúciám (ďalej len „zúčastnené úverové inštitúcie“) pokutu za to, že sa zúčastňovali na „samostatnej“ výmene informácií, čiže na výmene, v súvislosti s ktorou sa netvrdilo, že bola naviazaná na zosúladený postup obmedzujúci hospodársku súťaž. Táto výmena sa týkala podmienok uplatniteľných na ich úverové transakcie, najmä súčasných a budúcich rozpätí úverových sadzieb a rizikových premenných, ako aj individualizovaných číselných údajov o produkcii účastníkov uvedenej výmeny v rozpore s článkom 101 ZFEÚ a rôznymi ustanoveniami vnútroštátneho práva.
- 9 Tento orgán dospel k uvedenému záveru na základe konštatovania, že predmetná výmena informácií predstavuje obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, čo ho zbavuje povinnosti zisťovať prípadné následky tejto výmeny na trh. Naopak AdC netvrdil, že zúčastnené úverové inštitúcie sa zúčastňovali na nejakej inej forme postupu obmedzujúceho hospodársku súťaž, s ktorým by výmena informácií bola alebo mohla byť prepojená, ako je napríklad dohoda o cenách alebo rozdelení trhov.
- 10 Väčšina zúčastnených úverových inštitúcií podala proti tomuto rozhodnutiu žalobu na Tribunal da Concorrência, Regulação e Supervisão (Súd pre hospodársku súťaž, reguláciu a dohľad, Portugalsko), ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, a to z dôvodu, že predmetnú

výmenu informácií nemožno samu osebe považovať za dostatočne škodlivú pre hospodársku súťaž. Vyžaduje sa teda skúmanie jej následkov. AdC navyše nezohľadnil hospodársky, právny a regulačný kontext sprevádzajúci uskutočňovanie uvedenej výmeny informácií, hoci to bolo nevyhnutné pred tým, ako bolo možné dospieť k záveru o existencii obmedzenia z hľadiska cieľa.

- 11 Vnútroštátny súd vydal 28. apríla 2022 medzitýmny rozsudok, v ktorom uviedol, ktoré zo skutočností obsiahnutých v rozhodnutí AdC treba považovať za preukázané.
- 12 Vnútroštátny súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania zhrnul uvedený medzitýmny rozsudok tak, že jeho opis rozdelil na päť častí venovaných povahe vymieňaných informácií, forme koordinácie, cieľu sledovanému koordináciou, právnomu a hospodárskemu kontextu, ako aj údajnej existencii priaznivých následkov na hospodársku súťaž.
- 13 Po prvé vymieňané informácie sa týkali trhu s hypotekárnymi úvermi, trhu so spotrebiteľskými úvermi a trhu s podnikateľskými úvermi. V súvislosti s týmito trhmi sa vymieňali dva typy informácií, a to:
 - súčasné a budúce obchodné „podmienky“, a to stupnice „rozpätí úverových sadzieb“, čiže rozdiel medzi sadzbou, ktorú úverová inštitúcia uplatňuje voči dlžníkovi, a sadzbou, v ktorej sa v zásade refinancuje, ako aj rizikové premenné, na ktoré je pri každej úrovni „klientskeho“ rizika, určenej na základe faktorov, ako sú príjmy, finančný vklad alebo náklady na nehnuteľný majetok dotknutého klienta, naviazané rozpätie úverových sadzieb, ktoré sa má uplatniť na kompenzáciu tohto rizika. Tieto informácie neboli vzhľadom na úroveň detailnosti a systematizácie vymieňaných informácií v čase tejto výmeny verejne prístupné,
 - „objemy produkcie“, čiže individualizované číselné údaje o výške úverov poskytnutých zúčastnenou úverovou inštitúciou v predchádzajúcom mesiaci. Tieto údaje boli oznamované „rozčlenené“, čiže minimálne rozdelené na podrobné podkategórie, a v tejto forme neboli dostupné z iného zdroja ani v čase výmeny, ani neskôr.
- 14 Zhrnutie medzitýmneho rozsudku tiež spresňuje, že predmetné výmeny informácií boli pravidelné a organizovali sa dôverne, a tak o nich vedeli len zúčastnené úverové inštitúcie. Okrem toho sa tieto výmeny týkali strategických neverejných alebo ťažko dostupných alebo systematizovateľných informácií. Vymieňané informácie sa totiž odlišovali od informácií, ktoré zúčastnené úverové inštitúcie poskytovali spotrebiteľom v súlade so svojimi informačnými povinnosťami. Okrem toho si uvedené inštitúcie vymieňali uvedené informácie rozčlenené a individualizované a tieto informácie sa týkali súčasného alebo budúceho správania. Odkazovali najmä na zámery zmeniť strategické správanie v blízkej budúcnosti alebo na platné obchodné podmienky.
- 15 Po druhé, pokiaľ ide o trvanie a formu tejto výmeny informácií, vnútroštátny súd uvádza, že k nej dochádzalo od mája 2002 do marca 2013. Prejavovala sa dvojstrannými alebo viacstrannými kontaktmi prostredníctvom telefonického komunikácie alebo zasielania elektronickej pošty, a to s úplnou znalosťou hierarchie zúčastnených úverových inštitúcií.
- 16 Po tretie vzhľadom na to, že výmena informácií umožňovala každej zo zúčastnených úverových inštitúcií získať podrobné, systematizované, aktualizované a presné údaje o ponukách jej konkurentov, ktorí sa na nej tiež zúčastňovali, vnútroštátny súd z toho vyvodzuje, že cieľom tejto výmeny bolo znížiť neistotu spojenú so strategickým správaním jednotlivých inštitúcií, a teda riziko obchodného tlaku zo strany týchto konkurentov.

- 17 Po štvrté, pokiaľ ide o právny a hospodársky kontext uvedenej výmeny informácií, zúčastňovalo sa nej všetkých šesť najväčších úverových inštitúcií v Portugalsku. Tieto inštitúcie pritom v roku 2013 spravovali 83 % všetkých bankových aktív celého portugalského bankového sektora.
- 18 Od druhej polovice roku 2008 – na rozdiel od vývoja Euriboru, čiže indexu odzrkadľujúceho medzibankové úrokové sadzby v eurozóne, ktorý vtedy značne poklesol – rozpätia úverových sadziieb uplatňované portugalskými finančnými inštitúciami na nové hypotekárne úvery výrazne vzrástli, čo zmiernilo pokles úrokových sadziieb pre konečných klientov. Minimálne v rokoch 2010 až 2014 sa naopak znížil objem hypotekárnych úverov poskytnutých jednotlivcom. Súbežne v rokoch 2010 a 2011 sa úroková sadzba v prípade spotrebiteľských úverov opäť zvýšila, čo viedlo k výraznému a trvalému nárastu rozpätí sadziieb, ktorý na začiatku roku 2012 prekročil vrchol dosiahnutý v roku 2008. V roku 2012 tieto sadzby začali klesať, čo odrážalo stabilizáciu rozpätí sadziieb a zníženie Euriboru. Rozpätia sadziieb, ktoré uplatňovali zúčastnené úverové inštitúcie, sa však následne vrátili na vyššie úrovne než v obdobiach pred rokom 2012.
- 19 Po piate, pokiaľ ide o existenciu potenciálne priaznivých alebo prinajmenšom nejednoznačných následkov na hospodársku súťaž, zúčastneným úverovým inštitúciám sa nepodarilo preukázať existenciu nárastu efektívnosti spôsobeného výmenou informácií, ani to, že z tohto nárastu efektívnosti mali prospech spotrebiteľia, ani to, že predmetné obmedzenia hospodárskej súťaže boli nevyhnutné. Táto výmena predovšetkým nemohla byť považovaná za analýzu hospodárskej súťaže (*benchmarking*) a obsah konkrétne vymieňaných informácií nebol vhodný na to, aby zabránil problému spočívajúcemu v asymetrii informácií vo vzťahu medzi veriteľom a dlžníkom (problém opačného výberu) alebo aby tento problém vyriešil, pretože sa netýkal individuálneho rizikového profilu zákazníkov, ale zameriaval sa skôr na rozpätia úverových sadziieb a na objemy produkcie úverov bez rozčlenenia podľa podniku alebo prepojenia na jednotlivého klienta.
- 20 Vnútroštátny súd síce uvádza, že vzhľadom na vyššie uvedené usudzuje, že predmetná výmena informácií môže prispieť k zníženiu obchodného tlaku a neistoty spojenej so strategickým správaním konkurentov na trhu, čo by mohlo viesť k neformálnej koordinácii obmedzujúcej hospodársku súťaž, považuje však za potrebné položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa podmienok uplatnenia článku 101 ZFEÚ z dôvodu neexistencie precedensov týkajúcich sa samostatných a neformálnych výmen informácií.
- 21 Za týchto podmienok Tribunal da Concorrência, Regulação e Supervisão (Súd pre hospodársku súťaž, reguláciu a dohľad) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
 - „1. Bráni článok 101 ZFEÚ tomu, aby sa za ‚obmedzenie hospodárskej súťaže‘ považovala rozsiahla každomesačná výmena informácií medzi konkurentmi týkajúca sa podmienok uplatniteľných na transakcie (najmä rozpätia [úverových sadziieb] a súčasné a budúce rizikové premenné), ako aj (mesačných, individualizovaných a rozčlenených) údajov o produkcii v oblasti ponuky hypotekárnych, podnikateľských a spotrebiteľských úverov, ktorá sa uskutočňovala pravidelne a na báze vzájomnosti v odvetví retailového bankovníctva v rámci koncentrovaného trhu s prekážkami vstupu, čím sa umelo zvýšila transparentnosť a znížila neistota týkajúca sa strategického správania konkurentov?
 2. V prípade kladnej odpovede bráni článok 101 ZFEÚ takejto kvalifikácii, ak sa nezistilo a ani nebolo možné zistiť nijaké zvýšenie efektívnosti, ani ambivalentný alebo priaznivý vplyv na hospodársku súťaž, ktoré by vyplývali z tejto výmeny informácií?“

Konanie na Súdnom dvore

- 22 Vnútroštátny súd navrhol, aby Súdny dvor v tejto veci rozhodol v skrátenej konaní podľa článku 105 ods. 1 svojho rokovacieho poriadku.
- 23 Na podporu svojho návrhu uvádza, že na jednej strane „podľa predbežného posúdenia týkajúceho sa skončenia premlčacej lehoty sa predmetné skutkové okolnosti premlčia 30. marca 2023, čo nemá vplyv na dôvody pozastavenia a prerušenia, ktoré treba posúdiť *in concreto*. Na druhej strane „dôvody všeobecnej a osobitnej prevencie prispievajú k potrebe dosiahnuť rýchle riešenie v tejto veci“, keďže skutkové okolnosti nastali v rokoch 2002 až 2013.
- 24 V tejto súvislosti z článku 105 ods. 1 rokovacieho poriadku vyplýva, že na návrh vnútroštátneho súdu alebo výnimočne i bez návrhu môže predseda Súdneho dvora po vypočutí sudcu spravodajcu a generálneho advokáta rozhodnúť, že prejudiciálne konanie prebehne v skrátenej konaní odchyľne od ustanovení tohto rokovacieho poriadku, ak si povaha veci vyžaduje jej prejednanie bez zbytočného odkladu.
- 25 Dňa 14. júna 2022 predseda Súdneho dvora po vypočutí sudcu spravodajcu a generálneho advokáta rozhodol o zamietnutí návrhu vnútroštátneho súdu na prejednanie tejto veci v skrátenej konaní.
- 26 Toto rozhodnutie bolo odôvodnené v prvom rade okolnosťou, že podľa tvrdení samotného vnútroštátneho súdu určenie konca premlčacej lehoty na 30. marca 2023 „nemá vplyv na dôvody pozastavenia a prerušenia, ktoré treba posúdiť *in concreto*“. Vnútroštátny súd tiež uviedol, že usudzuje, že podľa uplatniteľnej vnútroštátnej právnej úpravy „tento návrh na začatie prejudiciálneho konania, z ktorého vyplýva prerušenie konania, predstavuje dôvod na pozastavenie plynutia premlčacej lehoty“.
- 27 V druhom rade okolnosť, že konanie vo veci samej na vnútroštátnom súde, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, sa začalo 22. októbra 2019, ale tento súd sa rozhodol obrátiť na Súdny dvor až 4. mája 2022, relativizuje naliehavosť sporu (pozri analogicky rozsudok z 11. novembra 2021, *Energieversorgungscenter Dresden-Wilschdorf*, C-938/19, EU:C:2021:908, bod 44).
- 28 Navyše z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že samotná okolnosť, že vnútroštátny súd je povinný zabezpečiť rýchle vyriešenie veci, ktorá mu bola predložená, bez ohľadu na dôvody tejto povinnosti, nemôže sama osebe odôvodniť použitie skrátenej konania podľa článku 105 ods. 1 rokovacieho poriadku (uznesenie predsedu Súdneho dvora z 1. februára 2017, *Air Serbia a Kondić*, C-476/16, EU:C:2017:170, bod 8).

O prejudiciálnych otázkach

Úvodné poznámky

- 29 Žalobkyne vo veci samej, čiže zúčastnené úverové inštitúcie, venovali významnú časť svojich písomných pripomienok spochybneniu opisu skutkových okolností vo veci samej, ktorý podal vnútroštátny súd, pričom dokonca tvrdili, že Súdny dvor má povinnosť zmeniť predpoklad skutkového stavu opísaný týmto súdom s cieľom poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď.

- 30 Treba pritom pripomenúť, že z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že v rámci konania podľa článku 267 ZFEÚ, ktoré je založené na jasnom rozdelení úloh medzi vnútroštátne súdy a Súdny dvor, neprináleží Súdnemu dvoru, ale vnútroštátnemu súdu, aby zistil skutočnosti, ktoré viedli k sporu vo veci samej (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. októbra 2021, *Conorzio Italian Management a Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799, bod 35).
- 31 Z toho vyplýva, že Súdny dvor vzhľadom na to, že je oprávnený rozhodnúť len o výklade alebo platnosti právneho predpisu Únie, nemôže overiť správnosť skutkového rámca uvedeného týmto súdom, ani rozhodnúť o dôvodnosti tvrdení niektorých účastníkov konania smerujúcich k spochybneniu relevantnosti predpokladu skutkového stavu, ktorý opísal vnútroštátny súd vo svojom návrhu.
- 32 Ako však pritom zdôraznil generálny advokát v bode 20 svojich návrhov, výklad ustanovenia práva Únie, ktorý má podať Súdny dvor, v skutkovom kontexte opísanom vnútroštátnym súdom nezakladá žiadnu domnienku toho, že v situácii vo veci samej ide práve o tento predpoklad. Vždy tak napokon prináleží vnútroštátnemu súdu preveriť, či skutkové okolnosti, ktoré oznámil Súdnemu dvoru, naozaj zodpovedajú tejto situácii a či boli okolnosti týkajúce sa vnútroštátnej právnej úpravy úplné a skutočne uplatniteľné na uvedenú situáciu.
- 33 Tento záver nemožno spochybníť povinnosťou vnútroštátnych súdov, na ktorú odkazujú žalobkyne vo veci samej, presne opísať skutkový kontext, do ktorého patria prejudiciálne otázky, a to osobitne v oblasti hospodárskej súťaže, ktorá sa vyznačuje zložitými skutkovými a právnymi situáciami (rozsudok z 3. marca 2021, *Poste Italiane a Agenzia delle entrate – Riscossione* (C-434/19 a C-435/19, EU:C:2021:162, bod 77).
- 34 Aj keď je účelom takejto povinnosti umožniť Súdnemu dvoru ubezpečiť sa, že prejudiciálny návrh nie je neprípustný, podľa ustálenej judikatúry naďalej platí, že na to, aby bol takýto návrh neprípustný, nesmie mať požadovaný výklad práva Únie žiadnu súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, alebo musí ísť o hypotetický problém, alebo Súdny dvor nemôže disponovať poznatkami o skutkových alebo právnych okolnostiach, potrebnými na užitočné zodpovedanie otázok, ktoré mu boli položené (rozsudok z 19. apríla 2007, *Asemfo*, C-295/05, EU:C:2007:227, bod 31), čo v prejednávanej veci neplatí.
- 35 Vzhľadom na to, že skúmanie prípustnosti návrhov na začatie prejudiciálneho konania sa tak obmedzuje na zjavné nedodržanie požiadaviek uvedených v predchádzajúcom bode tohto rozsudku, z povinnosti vnútroštátnych súdov presne opísať skutkový kontext, do ktorého patria prejudiciálne otázky, nemožno vyvodiť, že Súdny dvor má povinnosť overiť, či predpoklad opísaný vnútroštátnym súdom skutočne zodpovedá situácii, o ktorú ide vo veci samej. Okrem toho v prejednávanej veci zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, zjavne nevyplýva, že tieto požiadavky neboli dodržané.
- 36 V dôsledku toho nie je potrebné rozhodnúť o kritických vyjadreniach formulovaných žalobkýňami vo veci samej týkajúcich sa relevantnosti skutkového predpokladu uvedeného vnútroštátnym súdom v jeho otázkach, ani o návrhoch na preformulovanie prejudiciálnych otázok, ktoré predložili a v rámci ktorých vyzvali Súdny dvor, aby zmenil tento skutkový predpoklad.

O prvej otázke

- 37 Na úvod treba poznamenať, že z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ako aj z pripomienok žalobkyní vo veci samej vyplýva, že spor vo veci samej sa týka hlavne právnej kvalifikácie obmedzenia hospodárskej súťaže „z hľadiska cieľa“.
- 38 Treba preto usúdiť, že svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 101 ods. 1 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že rozsiahla výmena vzájomných a každomesačných informácií medzi konkurenčnými úverovými inštitúciami, ku ktorej dochádza na trhoch s vysokou koncentráciou a prekážkami vstupu a ktorá sa týka podmienok uplatniteľných na transakcie uskutočňované na týchto trhoch, najmä rozpätí úverových sadzieb a súčasných a budúcich rizikových premenných, ako aj individualizovaných číselných údajov o produkcii účastníkov tejto výmeny, sa musí považovať za obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa.

O podmienkach, za ktorých možno dohodu medzi podnikmi, rozhodnutie združenia alebo zosúladený postup kvalifikovať ako obmedzenie z hľadiska cieľa

- 39 Podľa článku 101 ods. 1 ZFEÚ sú nezlučiteľné s vnútorným trhom a zakázané všetky dohody medzi podnikmi, rozhodnutia združení podnikov a zosúladené postupy, ktoré môžu ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a ktoré majú za cieľ alebo následok vylúčovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci vnútorného trhu.
- 40 Na to, aby bolo možné v danom prípade dospieť k záveru, že dohoda, rozhodnutie združenia podnikov alebo zosúladený postup patria do pôsobnosti zákazu stanoveného v článku 101 ods. 1 ZFEÚ, je preto potrebné v súlade so samotným znením tohto ustanovenia preukázať, že toto správanie má buď za cieľ, alebo za následok vylúčovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. decembra 2023, International Skating Union/Komisia, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, bod 98; z 21. decembra 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 158, a z 21. decembra 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, bod 85).
- 41 V tejto súvislosti treba konštatovať, že existencia precedensu, v rámci ktorého bola výmena informácií s rovnakou formou a patriaca do rovnakej oblasti činnosti ako výmena dotknutá vo veci samej kvalifikovaná ako obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, síce môže uľahčiť preukázanie toho, že aj táto druhá výmena informácií zavádza takéto obmedzenie; neexistencia takéhoto precedensu, čo je podľa vnútroštátneho súdu prípad prejednávanej veci, však nemôže brániť tomu, aby bola uvedená výmena informácií prípadne takto kvalifikovaná [pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. marca 2021, Generics (UK)/Komisia, C-588/16 P, EU:C:2021:242, bod 79].
- 42 Na účely uplatnenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ je totiž potrebné najprv skúmať predmet dohody medzi podnikmi, rozhodnutia združenia podnikov alebo zosúladeného postupu, o ktoré ide. Za predpokladu, že sa po takomto skúmaní ukáže, že táto dohoda, toto rozhodnutie alebo tento postup majú protisúťažný cieľ, nie je potrebné skúmať jeho následok na hospodársku súťaž. Tento následok treba potom skúmať len za predpokladu, že toto správanie nemožno považovať za správanie s protisúťažným cieľom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. decembra 2023, International Skating Union/Komisia, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, bod 99; z 21. decembra 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 159, a z 21. decembra 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, bod 86).

- 43 Súdny dvor pritom rozhodol, že pojem „obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“, ktorého sa týka výlučne táto prejudiciálna otázka, sa musí vykladať reštriktívne tak, že odkazuje len na určité zosúladené postupy medzi podnikmi, ktoré vykazujú dostatočný stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž, na to, aby bolo možné usúdiť, že skúmanie ich následkov nie je potrebné. Niektoré formy koordinácie medzi podnikmi totiž možno už z ich samotnej povahy považovať za škodlivé pre riadne fungovanie hospodárskej súťaže (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. decembra 2023, International Skating Union/Komisia, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, body 101 a 102; z 21. decembra 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, body 161 a 162, ako aj z 21. decembra 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, body 88 a 89).
- 44 Na to, aby sa v danom prípade určilo, či dohoda, rozhodnutie združenia podnikov alebo zosúladený postup patria do určitej formy koordinácie, ktorú už z jej samotnej povahy treba považovať za škodlivú pre riadne fungovanie hospodárskej súťaže, je potrebné skúmať po prvé obsah tejto dohody, tohto rozhodnutia alebo tohto zosúladeného postupu, po druhé hospodársky a právny kontext, do ktorého patrí, a po tretie ciele, ktorých dosiahnutie sleduje (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. decembra 2023, International Skating Union/Komisia, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, bod 105; z 21. decembra 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 165, a z 21. decembra 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, bod 92).
- 45 V prvom rade skúmanie obsahu dohody, rozhodnutia združenia podnikov alebo zosúladeného postupu, o ktoré ide, predpokladá skúmanie ich rôznych aspektov s cieľom určiť, či má predmetné zosúladenie vlastnosti, ktoré ho umožňujú naviazať na určitú formu koordinácie medzi podnikmi, ktorú treba už z jej samotnej povahy považovať za škodlivú pre riadne fungovanie hospodárskej súťaže, pričom o takýto prípad ide najmä vtedy, ak je každá koordinácia s takýmito charakteristikami práve z dôvodu týchto charakteristík spôsobilá dospieť k podmienkam hospodárskej súťaže, ktoré nezodpovedajú obvyklým podmienkam relevantného trhu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, body 115 a 120).
- 46 Pokiaľ ide ďalej o hospodársky a právny kontext, do ktorého patrí predmetná dohoda, rozhodnutie združenia podnikov alebo zosúladený postup, keďže pojem obmedzenie z hľadiska cieľa označuje len dohody, rozhodnutia združenia podnikov a zosúladené postupy patriace do určitej formy koordinácie, ktorá sa musí zo svojej samotnej povahy považovať za škodlivú pre riadne fungovanie hospodárskej súťaže, tento kontext vôbec nevyžaduje skúmanie, a tým menej preukazovanie následkov tejto dohody, tohto rozhodnutia alebo tohto zosúladeného postupu na hospodársku súťaž, či už sú skutočné alebo potenciálne, negatívne alebo pozitívne (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. decembra 2023, International Skating Union/Komisia, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, bod 106; z 21. decembra 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 166, a z 21. decembra 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, bod 93).
- 47 To naopak nevyklučuje, že bude potrebné zohľadniť povahu dotknutých tovarov alebo služieb, ako aj skutočné podmienky charakterizujúce štruktúru a fungovanie predmetného odvetvia, odvetví alebo trhov (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. decembra 2023, International Skating Union/Komisia, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, bod 106; z 21. decembra 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 166, a z 21. decembra 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, bod 93).

- 48 Je totiž možné, že možno predpokladať, že určité formy koordinácie, a teda dohody, rozhodnutia združení a zosúladené postupy, ktoré do nej patria, sú škodlivé pre riadne fungovanie hospodárskej súťaže len za splnenia určitých osobitných podmienok. Preto, ako v podstate zdôraznil generálny advokát v bode 43 svojich návrhov, skúmanie hospodárskeho a právneho kontextu, do ktorého patria tieto formy koordinácie, musí umožniť overiť, či v prípade, že určitá forma dohody, rozhodnutia združení podnikov alebo zosúladeného postupu je svojou samotnou povahou škodlivá pre hospodársku súťaž len za určitých okolností týkajúcich sa najmä povahy predmetných tovarov alebo služieb, skutočných podmienok fungovania trhu a jeho štruktúry, tieto okolnosti existujú. Zohľadnenie tohto kontextu má teda zaručiť, že žiadna osobitná okolnosť súvisiaca s predmetnou dohodou, rozhodnutím alebo zosúladeným postupom nemôže vyvrátiť domnienku škodlivosti pre hospodársku súťaž, ktorá sa vzťahuje na formu koordinácie, pod ktorú táto dohoda, rozhodnutie alebo zosúladený postup patrí.
- 49 Napokon, pokiaľ ide o ciele sledované predmetnou dohodou, rozhodnutím združení podnikov alebo zosúladeným postupom, je potrebné určiť objektívne ciele, ktoré táto dohoda, toto rozhodnutie alebo tento postup sledujú vo vzťahu k hospodárskej súťaži. Naproti tomu okolnosť, že zúčastnené podniky konali bez subjektívneho úmyslu vylúčiť, obmedziť alebo skresliť hospodársku súťaž, a skutočnosť, že sledovali určité legitímne ciele, nie sú rozhodujúce na účely uplatnenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. decembra 2023, *International Skating Union/Komisia*, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, bod 107; z 21. decembra 2023, *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 167, a z 21. decembra 2023, *Royal Antwerp Football Club*, C-680/21, EU:C:2023:1010, bod 94).
- 50 Skúmanie všetkých týchto skutočností musí v každom prípade odhaliť presné dôvody, pre ktoré predmetná dohoda, rozhodnutie združení podnikov alebo zosúladený postup vykazuje dostatočný stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž, čo odôvodňuje usúdenie, že cieľom tejto dohody, tohto rozhodnutia alebo tohto postupu je vylúčenie, obmedzovanie alebo skreslenie hospodárskej súťaže (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. decembra 2023, *International Skating Union/Komisia*, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, bod 108; z 21. decembra 2023, *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 168, a z 21. decembra 2023, *Royal Antwerp Football Club*, C-680/21, EU:C:2023:1010, bod 98).

O výklade pojmu obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska výmeny informácií

- 51 Ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 52 svojich návrhov, treba zdôrazniť, že výmena informácií medzi konkurentmi môže aj v prípade, že nie je spojená s dohodou o spolupráci, predstavovať obmedzenie hospodárskej súťaže vrátane obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ. Ako totiž vyplýva z bodov 43 až 49 tohto rozsudku, je potrebné, aby táto výmena patrila do určitej formy koordinácie, na ktorú treba z jej samotnej povahy hľadieť ako na škodlivú pre riadne fungovanie hospodárskej súťaže v kontexte uvedenej výmeny.
- 52 To znamená, pokiaľ ide predovšetkým o obsah tejto výmeny, že táto výmena má vlastnosti, ktoré ju spájajú s určitou formou koordinácie medzi podnikmi spôsobilou vytvárať podmienky hospodárskej súťaže, ktoré nezodpovedajú obvyklým podmienkam relevantného trhu.
- 53 Treba pritom pripomenúť, že riadne fungovanie hospodárskej súťaže na trhu predpokladá určitú transparentnosť situácie, ktorá práve prevažuje na tomto trhu. Len pod touto podmienkou totiž môže byť trh efektívny. Súdny dvor tak už uznal, že transparentnosť medzi hospodárskymi

subjektmi v zásade môže, prinajmenšom na trhu, ktorý nie je oligopolný, prispieť k zintenzívneniu hospodárskej súťaže medzi ponúkajúcimi (pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. októbra 2003, Thyssen Stahl/Komisia, C-194/99 P, EU:C:2003:527, bod 84).

- 54 Naproti tomu na to, aby určitý trh fungoval za obvyklých podmienok, musí byť každý hospodársky subjekt na jednej strane povinný samostatne určiť politiku, ktorú na jednotnom trhu mieni sledovať (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 119), a na druhej strane musí byť v neistote prinajmenšom o tom, kedy, v akom rozsahu a akými spôsobmi jeho konkurenti zmenia svoje správanie na tomto trhu (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, bod 41, ako aj z 12. januára 2023, HSBC Holdings a i./Komisia, C-883/19 P, EU:C:2023:11, bod 116).
- 55 Pokiaľ ide ďalej o kontext, do ktorého patrí predmetná výmena informácií, je potrebné, aby v ňom akákoľvek koordinácia, ktorá má podobné vlastnosti, ako sú vlastnosti uvedenej výmeny, mohla viesť len k takým podmienkam hospodárskej súťaže, ktoré nezodpovedajú obvyklým podmienkam fungovania relevantného trhu vzhľadom na povahu predmetných tovarov alebo služieb, skutočné podmienky fungovania trhu a jeho štruktúru (pozri v tomto zmysle rozsudky z 28. mája 1998, Deere/Komisia, C-7/95 P, EU:C:1998:256, bod 87, zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, bod 33, ako aj z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 120).
- 56 Napokon, pokiaľ ide o „objektívne ciele“ sledované uvedenou výmenou, treba zdôrazniť, že tento pojem vo svojom právnom zmysle odkazuje na prvotný dôvod existencie dohody, rozhodnutia združenia podnikov alebo zosúladeného postupu, čiže na bezprostredné a priame ciele sledované predmetnou koordináciou, ktorá viedla dotknuté podniky k tomu, aby sa na nej zúčastnili. Preto sa musí za obmedzenie z hľadiska cieľa považovať taká výmena informácií, ktorú, hoci nie je formálne prezentovaná tak, že sleduje protisúťažný cieľ, nemožno vzhľadom na jej formu a na kontext, v ktorom k nej došlo, vysvetliť inak ako sledovaním cieľa, ktorý je v rozpore s jedným zo základných prvkov zásady voľnej hospodárskej súťaže.
- 57 Vzhľadom na vyššie uvedené, keďže každý hospodársky subjekt má povinnosť samostatne určiť politiku, ktorú na jednotnom trhu mieni sledovať, treba na výmenu informácií hľadieť tak, že má vlastnosti, ktoré ju spájajú s určitou formou koordinácie medzi podnikmi, ktorú treba z jej samotnej povahy považovať za škodlivú pre riadne fungovanie hospodárskej súťaže, ak sa jej obsah týka takých informácií, ktoré bez ohľadu na to, či majú citlivú alebo dôvernú povahu, môžu v kontexte, v ktorom dochádza k tejto výmene, viesť účastníkov tejto výmeny, ktorí by boli primerane aktívni a ekonomicky racionálni, jedine k tomu, aby konkludentne sledovali rovnakú líniu správania, pokiaľ ide o niektorý z parametrov, vzhľadom na ktoré sa prejavuje hospodárska súťaž na relevantnom trhu.
- 58 Na to, aby bolo možné dospieť k takémuto záveru, je potrebné zohľadniť nielen povahu vymieňaných informácií, ale aj hospodársky kontext uvedenej výmeny. Hoci totiž predpokladať, že podniky zúčastňujúce sa na výmene, ktoré naďalej pôsobia na relevantnom trhu, pri určovaní svojho správania na tomto trhu zohľadňujú informácie, ktoré si vymenili so svojimi konkurentmi (pozri v tomto zmysle rozsudky z 8. júla 1999, Hüls/Komisia, C-199/92 P, EU:C:1999:358, body 161 a 162; zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, body 51 a 52, ako aj z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, body 126 a 127), nič to však nemení na tom, že primerane aktívne a hospodársky racionálne podniky budú sledovať rovnakú líniu správania len vtedy, ak – najmä vzhľadom na

kontext, v ktorom k tejto dohode dochádza – nemusia mať pri tejto príležitosti obavy z reakcie svojich súčasných a potenciálnych konkurentov, ako aj spotrebiteľov. V zásade to tak je, ak k výmene dochádza medzi hlavnými aktérmi oligopolného alebo prinajmenšom silne koncentrovaného trhu a ak existujú prekážky vstupu na tento trh (pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. októbra 2003, Thyssen Stahl/Komisia, C-194/99 P, EU:C:2003:527, body 86 a 87).

- 59 Za posledného uvedeného predpokladu tak treba považovať za relevantnú okolnosť, že ako zdôraznil vnútroštátny súd vo svojej otázke, uvedený trh vykazuje určitú koncentráciu, ako aj prekážky vstupu.
- 60 Na účely konštatovania, že výmena informácií predstavuje obmedzenie z hľadiska cieľa, pritom nie je vždy potrebné preukázať, že táto výmena sa týka takých informácií, ktoré v kontexte, v ktorom dochádza k tejto výmene, môžu viesť jej účastníkov, ktorí by boli primerane aktívni a ekonomicky racionálni, jedine k tomu, aby konkludentne sledovali rovnakú líniu správania, pokiaľ ide o niektorý z parametrov, vzhľadom na ktoré sa prejavuje hospodárska súťaž na relevantnom trhu, čím by bola porušená povinnosť každého hospodárskeho subjektu samostatne určiť politiku, ktorú na jednotnom trhu mieni sledovať.
- 61 Ako totiž vyplýva z bodu 54 tohto rozsudku, na to, aby určitý trh fungoval za obvyklých podmienok, musia hospodárske subjekty na tomto trhu nielen samostatne určiť politiku, ktorú na jednotnom trhu mienia sledovať, ale zároveň a všeobecnejšie musia zostať v neistote spojenej s budúcim správaním ostatných účastníkov uvedeného trhu. V dôsledku toho možno výmenu informácií považovať za formu koordinácie medzi podnikmi, ktorá je už svojou samotnou povahou škodlivá pre normálne fungovanie hospodárskej súťaže, pričom ani nie je potrebné preukázať, že v kontexte tejto výmeny môžu vymenené informácie viesť účastníkov, ktorí by boli primerane aktívni a ekonomicky racionálni, jedine k tomu, aby konkludentne sledovali rovnakú líniu správania, pokiaľ ide o niektorý z parametrov, vzhľadom na ktoré sa prejavuje hospodárska súťaž na relevantnom trhu, pokiaľ uvedená výmena umožňuje odstrániť takúto neistotu.
- 62 Na tento účel pritom stačí, aby vymieňané informácie boli jednak dôverné a jednak strategické.
- 63 Ako na takéto „dôverné informácie“ treba hľadiť na všetky informácie, ktoré ešte nie sú známe každému hospodárskemu subjektu pôsobiacemu na relevantnom trhu, zatiaľ čo pod pojmom „strategické informácie“ treba rozumieť informácie, ktoré by prípadne mohli po spojení s inými informáciami, ktoré už boli účastníkom výmeny informácií známe, odhaliť stratégiu, ktorú niektorí z týchto účastníkov zamýšľajú realizovať vo vzťahu k tomu, čo predstavuje jeden alebo viacero parametrov, vzhľadom na ktoré sa prejavuje hospodárska súťaž na relevantnom trhu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. januára 2023, HSBC Holdings a i./Komisia, C-883/19 P, EU:C:2023:11, bod 117).
- 64 Okrem toho, ako uviedol generálny advokát v bodoch 69 a 70 svojich návrhov, každá výmena informácií o budúcich cenách alebo o niektorých z faktorov určujúcich tieto ceny je síce vnútorne protisúťažná najmä vzhľadom na riziko škody na hospodárskej súťaži, ktoré zahŕňa, pojem strategická informácia je však širší a zahŕňa všetky údaje, ktoré ešte neboli známe hospodárskym subjektom a ktoré v kontexte takejto výmeny môžu znížiť neistotu účastníkov výmeny spojenú s budúcim správaním ostatných účastníkov z hľadiska toho, čo vzhľadom na povahu predmetných tovarov alebo služieb, skutočných podmienok fungovania trhu a jeho štruktúry predstavuje jeden alebo viacero parametrov, vzhľadom na ktoré sa prejavuje hospodárska súťaž na relevantnom trhu.

65 Napokon, ak sa vymieňané informácie netýkajú zámerov zmeniť správanie účastníkov výmeny informácií na relevantnom trhu, ale súčasných alebo minulých skutočností, treba ich napriek tomu považovať za strategické, ak najmä z dôvodu povahy predmetných tovarov alebo služieb, skutočných podmienok fungovania trhu, štruktúry nákladov alebo metód produkcie a riadenia účastníkov tejto výmeny môže takýto účastník z týchto informácií dostatočne presne vyvodiť budúce správanie ostatných účastníkov tejto výmeny alebo ich reakcie na prípadné strategické pohyby na trhu.

O posúdení výmeny informácií, ktorá má také vlastnosti, aké uviedol vnútroštátny súd vo svojej otázke, ako obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa

66 Hoci určenie, či výmena, o ktorú ide vo veci samej, patrí do určitej formy koordinácie medzi podnikmi, ktorú treba z jej samotnej povahy považovať za škodlivú pre riadne fungovanie hospodárskej súťaže, a posúdenie skutkového stavu potrebné na tento účel prináležia vnútroštátnemu súdu, nič to nemení na tom, že Súdny dvor rozhodujúci o návrhu na začatie prejudiciálneho konania môže poskytnúť spresnenia, ktoré majú viesť tento súd pri jeho výklade (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. januára 2024, Lietuvos notarų rūmai a i., C-128/21, EU:C:2024:49, body 89 a 90).

67 V prejednávanej veci vnútroštátny súd vo svojej otázke odkázal na rozsiahlu výmenu vzájomných a každomesačných informácií medzi konkurenčnými úverovými inštitúciami, ku ktorej dochádzalo na trhoch s vysokou koncentráciou, ako aj s prekážkami vstupu, a ktorá sa týkala podmienok uplatniteľných na transakcie uskutočňované na týchto trhoch, najmä súčasných a budúcich rozpätí úverových sadziieb a rizikových premenných, ako aj individualizovaných číselných údajov o produkcii jednotlivých účastníkov výmeny.

68 Na jednej strane pritom z opisu vnútroštátneho súdu vyplýva, že informácie týkajúce sa rozpätí úverových sadziieb, ktoré si dôverne vymieňali zúčastnené úverové inštitúcie, neboli v čase tejto výmeny verejne prístupné s rovnakou úrovňou detailnosti a systematizácie a že tieto informácie sa týkali hlavne prípadných budúcich akcií. Konkrétnejšie zo spisu, ktorý má k dispozícii Súdny dvor, vyplýva, že tieto informácie sa týkali zámerov zmeny podmienok uplatniteľných na transakcie uskutočňované na relevantnom trhu alebo prinajmenšom prijatých, ale ešte neuplatnených zmien.

69 Na druhej strane, keďže pojem „rozpätie sadziieb“ odkazuje na rozdiel medzi sadzbou, ktorú úverová inštitúcia uplatňuje na dlžníka, a sadzbou, za ktorú sa v zásade refinancuje, pričom táto druhá sadzba je v zásade známa, rozpätie sadziieb môže odhaliť ponuku sadziieb, ktorú úverové inštitúcie ponúkajú svojim klientom pred rokovaním.

70 Keďže rozpätia sadziieb sa týkajú niektorého z parametrov, vzhľadom na ktoré sa hospodárska súťaž prejavuje na troch trhoch dotknutých vo veci samej, každá informácia týkajúca sa budúcich zámerov úverových inštitúcií zmeniť tieto rozpätia sa musí považovať za strategickú informáciu.

71 V dôsledku toho vzhľadom na to, čo bolo konštatované v bode 62 tohto rozsudku, výmena informácií, ktorá je – tak, ako výmena opísaná vnútroštátnym súdom v jeho otázke – organizovaná dôverne a týka sa budúcich zámerov úverových inštitúcií v oblasti rozpätí úverových sadziieb, slúžiaca na určenie sadziieb ponúkaných ich klientom, predstavuje určitú formu koordinácie medzi podnikmi, ktorú treba z jej samotnej povahy považovať za škodlivú pre riadne fungovanie hospodárskej súťaže, a teda za zavádzajúcu obmedzenie z hľadiska cieľa v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ.

- 72 To isté platí o informáciách týkajúcich sa budúcich zmien rizikových premenných uplatňovaných na rozpätia sadzieb používané v závislosti od individuálneho rizikového profilu klientov, pretože v spojení s informáciami o budúcich zámeroch úverových inštitúcií v oblasti rozpätí úverových sadzieb umožňujú účastníkom výmeny mať presnejšiu predstavu o stratégiách tvorby cien, ktoré zamýšľajú uplatňovať ostatní účastníci.
- 73 Pokiaľ ide o informácie týkajúce sa „objemov produkcie“, treba zdôrazniť, že je pravda, že tento typ informácií môže v zásade odhaliť akékoľvek správanie jedného z týchto účastníkov, ktoré by sa odchyľovalo od prípadnej rovnováhy prevažujúcej na trhu, a to najmä vtedy, keď sú tieto informácie – tak ako je to vo veci samej – poskytované týmito účastníkmi rozčlenené a individualizované.
- 74 V dôsledku toho by existencia výmeny týkajúcej sa takýchto informácií mohla za určitých okolností odhaliť existenciu formy koordinácie, ktorú treba z jej samotnej povahy považovať za škodlivú pre riadne fungovanie hospodárskej súťaže, ktorej je súčasťou.
- 75 Vo veci samej však z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom vyplýva, že AdC vytýkal žalobkyniam, že sa zúčastnili na „samostatnej“ výmene informácií, a nie na výmene, ktorá by bola naviazaná na zosúladený postup obmedzujúci hospodársku súťaž.
- 76 Pokiaľ pritom ide o „samostatnú“ výmenu informácií, ak sa ako v tejto veci takéto informácie týkajú objemov uskutočnených predajov, zdá sa málo pravdepodobné, že by tieto informácie posudzované izolovane a v prípade neexistencie osobitných okolností mohli odhaliť budúce zámery dotknutých úverových inštitúcií alebo viesť účastníkov tejto výmeny, ktorí by boli primerane aktívni a ekonomicky racionálni, k tomu, aby konkludentne sledovali rovnakú líniu správania, pokiaľ ide o niektorý z parametrov, vzhľadom na ktoré sa hospodárska súťaž prejavuje na niektorom z dotknutých trhov.
- 77 Škodlivosť určitej formy výmeny informácií sa pritom musí posudzovať aj s prihliadnutím na možnosť prepojenia rôznych kategórií vymieňaných informácií.
- 78 „Samostatná“ výmena informácií by teda vzhľadom na to, že sa okrem iného týka objemov produkcie, mohla patriť pod určitú formu koordinácie medzi podnikmi, ktorú treba z jej samotnej povahy považovať za škodlivú pre riadne fungovanie hospodárskej súťaže, ak by sa tieto informácie okrem iného kombinovali s inými typmi vymieňaných informácií, prípadne s inými informáciami, ktoré sú už voľne dostupné, a to tak, že primerane aktívny a ekonomicky racionálny podnik by z nich mohol vzhľadom na povahu, skutočné podmienky fungovania dotknutých trhov a ich štruktúru vyvodiť budúce zámery ostatných účastníkov, alebo by mohol byť vedený k tomu, aby konkludentne s nimi sledoval rovnakú líniu správania, pokiaľ ide o niektorý z parametrov, vzhľadom na ktoré sa prejavuje hospodárska súťaž na týchto trhoch.
- 79 V každom prípade, pokiaľ ide o výmenu informácií, akou je výmena opísaná vnútroštátnym súdom v jeho otázke, treba ju považovať za obmedzenie z hľadiska cieľa, keďže vymieňané informácie sa týkajú najmä zámerov budúcej zmeny rozpätí úverových sadzieb účastníkov tejto výmeny.
- 80 Takýto záver možno potvrdiť skúmaním objektívnych cieľov sledovaných výmenou týkajúcou sa takýchto informácií, ktoré sa tiež javí ako relevantné na účely posúdenia existencie obmedzenia z hľadiska cieľa, ako vyplýva z bodu 49 tohto rozsudku. Výmena informácií o budúcich zámeroch

jej účastníkov v súvislosti s niektorým z parametrov, vzhľadom na ktoré sa hospodárska súťaž prejavuje na trhu, akým sú napríklad rozpätia úverových sadziieb, totiž nemôže sledovať iné objektívne ciele, než je skresľovanie hospodárskej súťaže na tomto trhu.

- 81 Vo veci samej sa však žalobkyne vo veci samej snažia preukázať, že predmetná výmena informácií nepredstavuje obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, pričom uvádzajú viaceré tvrdenia.
- 82 V prvom rade tvrdia, že podľa spotrebiteľského práva podliehali povinnosti cenovej transparentnosti a v súlade s účtovnými a finančnými pravidlami, ktoré sa na ne vzťahujú, prípadne z dôvodu ich postavenia ako spoločností, ktorých cenné papiere sú prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu, aj povinnosti oznamovať svoj objem predaja, svoje podiely na trhu a svoje rozpätia priemerných sadziieb. Z dôvodu týchto rôznych právnych povinností pritom mohol ktorýkoľvek účastník dotknutých trhov zhromažďovať obchodné podmienky zúčastnených úverových inštitúcií tak, že navštívil kontaktné miesta týchto inštitúcií alebo ich internetovú stránku.
- 83 V tejto súvislosti treba iste zdôrazniť, že výmena informácií, ktorej oznámenie sa navyše stalo povinným na základe vnútroštátnej právnej úpravy, nemôže porušovať článok 101 ZFEÚ, keďže takáto výmena nemôže mať vplyv na trh nad rámec vplyvu, ktorý už malo dodržiavanie tejto právnej úpravy a za ktorý dotknuté podniky nemôžu znášať zodpovednosť (pozri analogicky rozsudky z 11. novembra 1997, Komisia a Francúzsko/Ladbroke Racing, C-359/95 P a C-379/95 P, EU:C:1997:531, bod 33, ako aj z 9. septembra 2003, CIF, C-198/01, EU:C:2003:430, body 52 a 53).
- 84 Účastníci výmeny informácií sa však nemôžu odvolávať na takúto situáciu, ak vymenené informácie idú nad rámec informácií, ktoré musí zverejniť každá úverová inštitúcia pôsobiaca na troch relevantných trhoch v rámci svojich regulačných povinností, a ak boli vymenené predtým, ako tieto povinnosti ukladali týmto účastníkom zverejnenie informácií takejto povahy, čo však prináleží určiť vnútroštátnemu súdu.
- 85 V druhom rade žalobkyne vo veci samej poukazujú na to, že výmena informácií, ktorej frekvencia je tak ako vo veci samej veľmi sporadická, a to raz alebo dvakrát za rok, nemôže predstavovať obmedzenie z hľadiska cieľa. Vzhľadom na to treba pripomenúť, že takáto frekvencia sama osebe nevyklučuje protisúťažný cieľ výmeny informácií. Na odstránenie neistoty v mysli dotknutých osôb spojenej s budúcim správaním ostatných dotknutých podnikov na relevantnom trhu totiž môže postačovať jediné nadviazanie kontaktu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, body 59 a 62).
- 86 V treťom rade žalobkyne vo veci samej spochybňujú skutočnosť, že výmena informácií, akú opísal vnútroštátny súd vo svojej otázke, môže patriť pod formu koordinácie, ktorá je svojou samotnou povahou škodlivá pre riadne fungovanie hospodárskej súťaže, ak táto výmena informácií môže uľahčiť činnosť analýzy hospodárskej súťaže (benchmarking) účastníkov uvedenej výmeny tým, že im umožní navzájom si porovnať svoje ponuky a zároveň znižuje náklady spojené s takýmto porovnaním, čiže táto výmena informácií môže mať priaznivé následky na hospodársku súťaž.
- 87 Treba iste uviesť, že výmeny informácií o najlepších metódach riadenia alebo produkcie, ktoré sa majú uplatniť, môžu podporovať hospodársku súťaž, a preto ich nemožno považovať za výmeny zavádzajúce obmedzenie z hľadiska cieľa. To však nemôže byť prípad výmeny dôverných

informácií týkajúcich sa práve budúcich zámerov účastníkov týchto výmen v súvislosti s niektorým z parametrov, vzhľadom na ktoré sa prejavuje hospodárska súťaž na relevantnom trhu.

- 88 V štvrtom rade žalobkyne vo veci samej tvrdia, že rozpätia úverových sadzieb neodrážali celkovú cenu ponúkaných úverových služieb, ale len jednu z ich zložiek, pričom najmä neuvádzali výšku provízií a iných poplatkov. Navyše prinajmenšom na trhu s hypotekárnymi úvermi úrokové sadzby ponúkané klientom, ktoré vyplývajú z týchto rozpätí, nezodpovedajú uplatneným konečným úrokovým sadzbám, ale orientačným sadzbám, ktoré sa použili ako východiskové body individuálnych rokovaní s každým klientom v závislosti od jeho konkrétneho rizikového profilu. V dôsledku toho výmenu informácií, a to ani výmenu týkajúcu sa budúcich zámerov zúčastnených úverových inštitúcií, ktorej predmetom sú rozpätia úverových sadzieb, nemožno považovať za výmenu zavádzajúcu obmedzenie z hľadiska cieľa.
- 89 Ako však zdôraznil generálny advokát v bodoch 74 a 75 svojich návrhov, na to, aby sa na zosúladený postup vzťahoval pojem „obmedzenie z hľadiska cieľa“, nie je potrebné, aby sa zosúladený postup týkal všetkých parametrov, vzhľadom na ktoré sa prejavuje hospodárska súťaž na trhu, alebo, pokiaľ ide o informácie o cenách, aby sa tieto informácie týkali všetkých zložiek uplatnenej konečnej ceny. Preto môže výmena informácií patriť do určitej formy koordinácie medzi podnikmi, ktorú treba z jej samotnej povahy považovať za škodlivú pre riadne fungovanie hospodárskej súťaže, aj keď sa týka len jedného z týchto parametrov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. januára 2023, HSBC Holdings a i./Komisia, C-883/19 P, EU:C:2023:11, bod 204).
- 90 Sadzba použitá ako východiskový bod individuálnych rokovaní s každým klientom v závislosti od jeho rizikového profilu pritom odráža jeden z parametrov hospodárskej súťaže na relevantných trhoch, keďže na základe tejto sadzby potenciálni klienti pristúpia k prvému výberu spomedzi ponúk úverov zo strany úverových inštitúcií a začnú rokovania len s niektorými z nich.
- 91 V piatom rade žalobkyne vo veci samej spochybňujú skutočnosť, že za okolností veci samej sa odovzdané informácie o rozpätiach úverových sadzieb týkali budúceho správania, ktorého znalosť by mohla účastníkom tejto výmeny informácií poskytnúť výhodu. Predovšetkým sa podľa nich tieto informácie týkali zmien, ktoré mali začať platiť buď v ten istý deň, alebo najneskôr v nasledujúci pracovný deň, ak k oznámeniu došlo v piatok. Ďalej úrokové sadzby, navrhnuté pred rokovaním, boli uvedené na internetovej stránke a v simulátoroch úverov dotknutej úverovej inštitúcie krátko po výmene informácií o zmenách rozpätí sadzieb, či dokonca súčasne s ňou. Napokon úverová inštitúcia v každom prípade potrebovala niekoľko týždňov na zmenu vlastných rozpätí sadzieb, a tak účastníci tejto výmeny nemohli okamžite reagovať na informácie, ktoré dostali.
- 92 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že samotná okolnosť, že informácie týkajúce sa rozpätí úverových sadzieb boli vymenené pred tým, než začnú platiť alebo než sa zverejnia, postačuje na preukázanie toho, že uvedená výmena bola spôsobilá znížiť neistotu v mysli účastníkov uvedenej výmeny informácií, pokiaľ ide o budúce správanie ostatných zúčastnených úverových inštitúcií, aj keby sa neistota, ktorá by ovplyvnila ostatných konkurentov, krátko potom rozptýlila. Aj keby sa usúdilo, že účastníci takejto výmeny nemôžu okamžite zohľadniť tieto informácie s cieľom ihneď zmeniť svoje správanie na trhu, nič to nemení na tom, že akákoľvek výmena informácií o budúcich zámeroch, ktoré ešte neboli odhalené, umožňovala týmto účastníkom reagovať v každom prípade rýchlejšie, ako by to umožnilo bežné fungovanie relevantného trhu.

- 93 V šiestom rade žalobkyne vo veci samej tvrdia, že v spise, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, sa neopisuje žiadny prípad, v ktorom by niektorá zo zúčastnených úverových inštitúcií zmenila svoj sadzobník po tom, čo dostala informáciu, podľa ktorej sa budú meniť rozpätia úverových sadzieb iného účastníka. Takúto okolnosť však nemožno považovať za relevantnú, keďže uplatnenie pojmu „obmedzenie z hľadiska cieľa“ na výmenu informácií nevyžaduje preukázanie prípadných konkrétnych následkov predmetnej výmeny informácií na relevantný trh, a dokonca ani skutočné zohľadnenie informácie účastníkmi výmeny informácií.
- 94 V siedmom rade žalobkyne vo veci samej tvrdia, že pojem „riziková premenná“, ako ho používa vnútroštátny súd, označuje hodnotiace tabuľky, v ktorých sa kategórii klientov určenej v závislosti od faktorov, akými sú ich príjmy, finančný vklad alebo náklady na nehnuteľnosť, pripisuje úroveň rizika, s ktorým je spojené rozpätie úverových sadzieb, ktoré sa má uplatniť s cieľom kompenzovať toto riziko. Tieto faktory, ktoré sú základom každej úrovne rizika, neboli v žiadnom prípade počas výmeny informácií zverejnené, ako vyplýva zo svedeckých výpovedí uvedených v medzitýmnom rozsudku, a tak výmena týchto tabuliek nemôže predstavovať strategickú informáciu.
- 95 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 101 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že rozsiahla výmena vzájomných a každomesačných informácií medzi konkurenčnými úverovými inštitúciami, ku ktorej dochádza na trhoch s vysokou koncentráciou a prekážkami vstupu a ktorá sa týka podmienok uplatniteľných na transakcie uskutočňované na týchto trhoch, najmä rozpätí úverových sadzieb a súčasných a budúcich rizikových premenných, ako aj individualizovaných číselných údajov o produkcii účastníkov tejto výmeny, sa musí považovať – pokiaľ prinajmenšom takto vymenené rozpätia sadzieb sú rozpätia, ktoré tieto inštitúcie zamýšľajú uplatňovať v budúcnosti – za obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa.
- 96 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 101 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že rozsiahla výmena vzájomných a každomesačných informácií medzi konkurenčnými úverovými inštitúciami, ku ktorej dochádza na trhoch s vysokou koncentráciou a prekážkami vstupu a ktorá sa týka podmienok uplatniteľných na transakcie uskutočňované na týchto trhoch, najmä rozpätí úverových sadzieb a súčasných a budúcich rizikových premenných, ako aj individualizovaných číselných údajov o produkcii účastníkov tejto výmeny, sa musí považovať – pokiaľ prinajmenšom takto vymenené rozpätia sadzieb sú rozpätia, ktoré tieto inštitúcie zamýšľajú uplatňovať v budúcnosti – za obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa.

O druhej otázke

- 97 S prihliadnutím na odpoveď na prvú otázku nie je potrebné odpovedať na druhú otázku.

O trovách

- 98 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Článok 101 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že rozsiahla výmena vzájomných a každomesačných informácií medzi konkurenčnými úverovými inštitúciami, ku ktorej dochádza na trhoch s vysokou koncentráciou a prekážkami vstupu a ktorá sa týka podmienok uplatniteľných na transakcie uskutočňované na týchto trhoch, najmä rozpätí úverových sadzieb a súčasných a budúcich rizikových premenných, ako aj individualizovaných číselných údajov o produkcii účastníkov tejto výmeny, sa musí považovať – pokiaľ prinajmenšom takto vymenené rozpätia sadzieb sú rozpätia, ktoré tieto inštitúcie zamýšľajú uplatňovať v budúcnosti – za obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa.

Podpisy